

KEMIJSKI SUDOKU – KE-MI-KU

Cu					P	Br	
	S			P	Fe		
Fe		Al	H				Cu
			S	Fe			Zn
S		Fe		Br	Cu	H	
	Zn			Al	H	Fe	S
				Cu	P	Au	H
P	Fe		Al	H	Zn		Cu

Rešitev oddaj v škatlico v kemijski učilnici. Žrebanje bo 1.4.2011.
Dobitnika čaka sladka nagrada.

Novice pripravile:

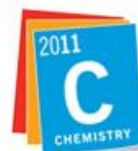
Sindi Makovec, Sara Kocman, Gaja Černe

Mentorica: Darja Kašček

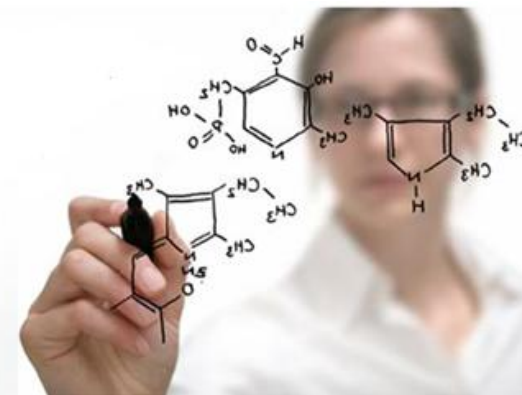
KEMIJSKE NOVICE

OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica/št. 1-marec 2011

LETO 2011 - MEDNARODNO LETO KEMIJE

Mednarodno leto
KEMIJE
2011
SLOVENIJA

Mednarodno leto kemije je vsesvetovno praznovanje dosežkov in prispevkov kemije za dobrobit človeštva. Leto 2011 sovпада s 100-letnico Nobelove nagrade, ki jo je prejela gospa **Marie Curie** in s tem tudi možnost za počastitev prispevka žensk v naravoslovnih znanostih. Pod temo "**Kemija-naše življenje, naša bodočnost**" je ponujena vrsta interaktivnih, zabavnih in izobraževalnih aktivnosti za vse starostne skupine po celem svetu, z možnostmi sodelovanja tako na lokalni, regionalni kot tudi nacionalni ravni. Več zanimivih informacij najdete na: <http://www.chemistry2011.org/>

Tudi na naši šoli bomo obogatili šolski program s kemijskimi vsebinami. Učenci bomo pripravljali kemijske novice, predstavili vam bomo vrsto spojin, ki jih srečujemo v našem vsakdanu, izvedli bomo eksperimente za mlajše učence in še kaj. Aktivnosti bodo potekale celo leto in če vam je kemija všeč, ste vabljeni, da se nam pridružite. Spoznali boste, da je kemija prav zanimiva veda.

ŽENSKA, KI JE PREJELA DVE NOBELOVI NAGRADI

Marie Sklodowska – Curie se je rodila 7. novembra leta 1867 v Varšavi na Poljskem. Bila je fizičarka in kemičarka. Obe področji je študirala na Sorbonni v Parizu kjer je tudi kasneje poučevala in spoznala svojega bodočega moža Pierra Curieja. Imela sta tudi dve hčerki, Ireno in Evo. Skupaj z možem sta poučevala radioaktivne snovi in leta 1898 odkrila, da je neznana snov, ki jo vsebuje uranova ruda bolj radioaktivna od urana samega. Do leta 1898 sta menila, da uranova svetlica vsebuje neznano sestavino. Obstoje nove snovi je razglasila 26. decembra istega leta. Po dolgem neprestanem delu sta leta 1902 odkrila dva nova elementa:

➤ **polonij** (ime je dobil po Marijinem rojstnem kraju)
➤ **radij** (ime je dobil zaradi njegovega močnega sevanja)

Z radijem je želela ozdraviti raka, ni pa vedela, da sevanje pospešuje rast rakavih celic.

Leta 1911 je za odkritje dveh novih elementov prejela drugo Nobelovo nagrado (prvo je prejela osem let prej na področju fizike). Kot doktorica znanosti je leta 1903 postala voditeljica vseh del na inštitutu, ki ga je vodil njen mož. Po njegovi smrti pa je prevzela njegovo mesto, predavala pa je tudi o radioaktivnosti. Med 1. svetovno vojno je pomagala in pregledovala ranjence ter postavljala aparate za zdravljenje. Ni pa nehala s preučevanjem radioaktivnosti. V svojem laboratoriju je še naprej preučevala in se s tem nevedoč izpostavljala sevanju. 4. julija 1934 je umrla za levkemijo. Žal ni dočakala Nobelove nagrade, ki jo je prejela njena hči Irené leto po njeni smrti.

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES

UGANKI

Simbole spremeni v črkovni zapis.

= H₂O +

H₂O + H₂O + H₂O = ?

Jan se vrne domov iz šole in oče ga vpraša:

»No, kaj ste imeli danes na urniku?«

»Kemijo.«

»In kaj ste se novega naučili?«

»Kako lahko izdelamo dinamit.«

»Kaj se boste pa jutri učili v šoli?«

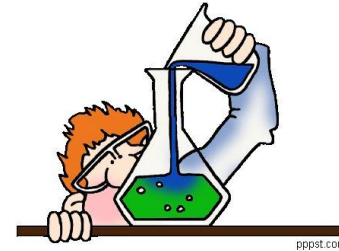
»Kakšni šoli?«

ALI VEŠ, ...?

- da je leta 2008 bilo izpuščeno v ozračje 90.000 ton CFC-11?
- da so v Ljubljani v letu 2010 porabili za soljenje cest 800 ton NaCl ?
- da zlato zavre pri 2970 °C?
- da postopek pridobivanja umetnih biserov traja dve leti?
- da se na Soncu vsako sekundo združi v helij 597 ton vodika?
- da so reševalci pri reševanju težav z jedrskimi reaktorji na Japonskem (zaradi količine sevanja na območju nuklearne elektrarne) prisotni največ en teden, pa še to maksimalno pol ure na dan ?
- da je eksplozija reaktorja v nuklearni v Črnobilu leta 1986 v ozračje sprostila skoraj 10 ton radioaktivnih delcev in da je Slovenijo oblak dosegel že čez štiri dni?

TEKMOVANJE V ZNANJU KEMIJE

Tekmovanja v znanju kemije v OŠ imenujemo tekmovanja za Preglova priznanja. Tekmovanje organizira Sekcija za kemijo pri Zvezi za tehnično kulturo Slovenije v sodelovanju z Naravoslovno tehnično fakulteto in Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani.

Poteka na dveh stopnjah:

- * šolsko tekmovanje za bronasto Preglovo priznanje
- * državno tekmovanje za srebrno in zlato Preglovo priznanje

Na naši šoli se je za tekmovanje prijavilo 17 osmošolcev in 11 devetošolcev. Učenci, ki so dosegli 70% in več točk, so dosegli bronasto Preglovo priznanje.

To so:

8.razred: Anja Leben Jazbec, Miha Blažič, Svit Benedik, Boštjan Melinc, Sindi Makovec, Jan Erik Peršolja in Ana Cotič.

9.razred: Katarina Kosmač, Tomaž Tratnik in Pija Goljevšček
Vsem dobitnikom iskreno čestitamo.

Najboljši (**Katarina, Tomaž, Miha, Svit in Boštjan**) so se 12.3.2011 pomerili na državnem tekmovanju, kjer so se potegovali za srebrno oz. zlato Preglovo priznanje. Nestrpno čakamo na rezultate.

KAJ SMO IZVEDELI, KO SO NAS OBISKALI Z INŠTITUTA ZA MEROSLOVJE REPUBLIKE SLOVENIJE?

V torek, 1.3.2011, so nas 3., 4. in 5. šolsko uro obiskali z naravoslovnega inštituta za merjenje. Izvedeli smo veliko stvari s področja kemije in fizike. Na kratko so nam predstavili Marie Curie in elementa, ki ju je sama odkrila in kako je ravnala z radijem. Prikazali so nam, katere so prepovedane substance pri športu ter na kakšen način pri športnikih ugotavljajo ali so le-ti te zaužili in tudi nekaj o učinkih alkohola. Predavanje je bilo popestrjeno tudi s konkretnim primerom. Pet učencev je pihalo v napravo za merjenje alkohola v izdihanem zraku in vsi so imeli 0.0. V tem času je ena od predavateljic pojedla nekaj kroglic Rum-kokosa. Napihala je kar 0,56 mg alkohola na liter izdihanega zraka. Nato je popila vodo in počakala 5 min ter ponovno pihala. Napihala je 0,08 mg/l izdihanega zraka. Ugotovili smo, da ne samo bonboni Rum-kokos, temveč tudi ustna vodica poveča količino koncentracije alkohola. Torej, sporočilo za vse voznike: »Med vožnjo ne jejte Rum-kokosa ali pa boste prišli domov s suho denarnico.«

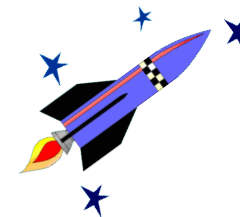
ČIRA-ČARA

KEMIJSKI POSKUS v domači kuhinji

Raketa s čajno vrečko

Najprej čajno vrečko odpremo in jo izpraznimo. Nato jo postavimo na ravno podlago, kjer jo previdno prižgemo z gorečo trsko.

POTEK: vrečka se bo prižgala, zgorela in preden bo dokončno zgorela bo zletela v zrak približno 1 meter in tudi več in padla nazaj na podlago.

Raketa s šumečo tableto

V plastično škatlico za filme natoči malo vode. V vodo vrzi šumečo tableto, hitro zapri s pokrovčkom in postavi na ravno podlago tako, da je pokrovček navzdol. Počakaj, da pride do reakcije.

POTEK: šumeča tableta bo reagirala z vodo, izhajal bo plin ogljikov dioksid, ki bo povzročal, da bo škatlica eksplodirala in pri tem poletela v zrak.

